

بررسی و تحلیل شیوه خراسانی از آغاز تا پایان

مؤلفان:

احمد رضا کابلی

سرشناسه	:	کابلی، احمد رضا، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور	:	بررسی و تحلیل شیوه خراسانی از آغاز تا پایان / مؤلف: احمد رضا کابلی.
مشخصات نشر	:	گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	:	۸۶ ص.: مصور (بخشی رنگی).
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۳۶۴-۳۷۴-۱
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	خراسانی (سبک معماری ایرانی)
موضوع	:	معماری ایرانی
موضوع	:	معماری اسلامی -- ایران
موضوع	:	ایران -- آثار تاریخی
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۴ ب۲ ک/ NA۱۴۸۰
رده بندی دیویی	:	۷۲ / ۹۵۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۹۶۰۶

بررسی و تحلیل شیوه خراسانی از آغاز تا پایان

مؤلف: احمد رضا کابلی

نوبت چاپ: اول- ۱۳۹۴

مشخصات ظاهری: ۸۶ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۴-۳۷۴-۱

چاپ و نشر: نوروزی- ۰۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

نشانی: گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، بازار رضا (ع). ۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸

دورنگار: ۰۱۷-۳۲۲۲۰۰۴۷ آدرس الکترونیکی: Entesharate.noruzi@gmail

سایت انتشارات: www.Entesharate-noruzi.com

معماری اسلامی برگرفته از زبان قرآن است و عمق و غنای تمدن اسلام را با بهره‌گیری از روح معنویت نشان می‌دهد. این امر به گونه‌ای است که اعتقاد به توحید و ایمان به تعالیم اسلام به عنوان اندیشه زیبایی‌شناسی دین اسلام در معماری اسلامی تجلی می‌یابد مؤلفه‌های به جا مانده از پیش از ظهور اسلام نشان می‌دهد از زمانی که انسان هنر را شناخت یعنی از هزاران سال پیش به طراحی رنگی از حیواناتی که متفرض شدند به منظور نشان دادن واقعیتها و مهارتهای خود بر روی دیوارها پرداخت. در واقع هنر پیش از زبان و ادبیات در زندگی انسان وسیله‌ای برای برقراری ارتباط او به شمار می‌رفت.

معماری هنری بود که به غیر از تنوعات رنگی، هویت و فرهنگ را نشان می‌داد؛ به گونه‌ای که تجلی معماری در مسابری یا کنده کاریها بخوبی نمایان است. در قصرهای ساخته شده در زمان امویان کنده کاریها، رنگی و غیررنگی با عکسهای قدیمی بسیاری داشت. دست نوشته‌ها، ظروف و یا اثاثیه‌هایی که باعث تنوعات رنگی و نوع کار بر روی آنها از اهمیت به سزایی برخوردارند، نشانگر ارتباط و عداوت میان با هنر است. بنابراین باید میان معماری و هنر معماری تفاوت قائل شد که دو مفهوم کاملاً جدا هستند در معماری منظور ساخت و ساز در راستای انجام وظیفه اجتماعی و خدمت رسانی است.

هنر معماری اسلامی به واسطه وجود معماران زیر دست که فله‌بتهای ابدی انجام می‌دادند با رعایت یکسری اصول خاص بسط و گسترش یافت که آن هنر بر درایت و نوع نگاه دینی شخص صحنه می‌گذاشت؛ در واقع این نوع معماری بر نظرانداز به تجارب و ابتکارهای متکی بود که معمار از آن بهره می‌گرفت. این مسئله منجر به تنوع در معماری اسلامی شد و با توجه به اینکه این معماری از زبان قرآن نشأت می‌گرفت، عمق و غنای تمدن اسلام را با بهره‌گیری از روح معنویت نشان می‌داد. ارتباط معماری با دین اسلام نشانه اعتقاد به توحید، ایمان و عمل به آموزه‌ها و تعالیم دین اسلام است. اندیشه توحیدی مبنی بر اعتقاد به خدای واحد سبکی بود که در اکثر هنرهای اسلامی به عنوان موضوعی بکر به کار می‌رفت.

معماری اسلامی هنری بود که نه تنها در اماکن دینی چون مساجد مورد استفاده قرار می‌گرفت، بلکه از آن در مدارس، ضریحها و قصرها و حتی خانه‌ها و حمامها نیز بهره گرفته

می‌شد. مقیاسهای ریاضیات و هندسه در معماری اسلامی بسیار مورد توجه بود. هویت معماری اسلامی در همه جهان با وجود تنوعات زبانی و تمدنی یکسان است و این تنوعات از چین تا اقیانوس اطلس با وجود تعددات فرهنگها دیده می‌شود. اگر چه رومیها و دیگر اقوام نیز دارای معماری بودند، اما معماری اسلامی ویژگی خاص خود را داشت. از دیگر ویژگیهای هنر معماری اسلامی تزئینات است که مسجد النبی به عنوان اولین بنای اسلامی دارای معماری اسلامی دارای این ویژگی بوده است. اگر چه در زمان نبی اکرم (ص) سقف آن از شاخه های نخل بود و با اتکا به عناصر تزئینی ساخته نشد، اما در زمان ولید بن عبدالملک و ماری اسلام با استفاده از موزاییکهایی با رنگهای بسیار زیبا و متنوع معنوی در آن به کار رفت. در هنر معماری اسلامی بیشتر از آیات قرآن به عنوان برجسته ترین ابداعات هنر اسلامی مورد استفاده قرار می‌گرفت که نوشته‌هایی از آیات قرآن بر روی سقفها، دیوارها و یا ستونها استفاده و به شکل خاص تزئین می‌شد. از برجسته ترین و قدیمی ترین خطوط زیبایی که با هنر معماری اسلامی تزئین شده داخل قبه الصخره است که آیات قرآن با خط کوفی نوشته و با موزاییک تزئین شده است.

با بررسی و مطالعه‌ای که در چند سال اخیر در خصوص شیوه های معماری تاریخی ایران نمودم متأسفانه کمتر به این تحلیل تاریخی اشاره شده است. تصمیم گرفتم با توجه به نیاز آگاهی جوانان و معماران که مسئولیت آینده را خواهند داشت تصمیم گرفتم در خصوص تحلیل و بررسی شیوه های معماری اسلامی که با مطالعه سوابق گذشته، میراث فرهنگی ما که در دنیا شناخته شده و موجب افتخار ایرانیان می باشد اقدام به تدوین این کتاب بنمایم تا حداقل خدمتی که از عهده من برمی آید به موضوع شیوه های معماری اسلامی بپردازم که امیدوارم مورد توجه قرارگیرد.

باسپاس

احمد رضا کابلی

عضو هیات علمی معماری دانشگاه آزاد اسلامی ماهشهر

۱	اصول معماری ایران از نگاه دکتر بیرنیا
۲	شیوه خراسانی
۴	نکات مهم از شیوه خراسانی
۵	هتر گچ‌بری قرون اولیه اسلام
۶	قوس‌ها
۷	مهم‌ترین تحولات معماری شیوه خراسانی
۸	مسجد شوش
۹	مسجد جامع فوج یزد
۱۸	توصیف بنا
۲۸	مسجد جامع نیریز
۲۹	تقسیم‌بندی تزیینات وابسته به معماری در بنای مسجد جامع نیریز
۳۰	محراب مسجد جامع نیریز و تاریخچه آن
۳۱	ویژگی‌های تزیینات محراب مسجد جامع نیریز
۳۲	جزئیات نقوش و متن کتیبه‌های محراب
۳۷	تزیینات آجرکاری جداره‌ها
۳۷	کاشی‌کاری
۳۸	کاربندی
۴۱	نکاتی در مورد مسجد جامع نیریز
۴۴	مساجد چهارطاقی
۴۵	مساجد شیستانی
۴۵	مسجد تاریخانه دامغان
۵۰	پلان مسجد تاریخانه دامغان
۵۴	مناره قدیمی مسجد تاریخانه دامغان
۵۹	نکاتی مهم در مورد مسجد تاریخانه دامغان
۶۲	اصل مسجد جامع اصفهان
۶۲	نکاتی در مورد مسجد جامع اصفهان
۶۴	مسجد جامع اردستان
۶۵	پلان مسجد جامع اردستان
۶۷	نکاتی در مورد مسجد جامع اردستان
۶۷	مسجد جامع نائین-اصفهان
۶۷	نکاتی در مورد مسجد جامع نائین

۷۶	 نکاتی در مورد مسجد جامع نائین
۷۷	 نکاتی در مورد مسجد جامع سمنان
۷۹	 نکاتی در مورد مسجد جامع عشق شیراز
۷۹	 نکات تکمیلی شیوه خراسانی
۸۵	 فهرست منابع

www.ketab.ir